

23 juni, Rotterdam De Doelen, 21.00 uur, slotconcert

## Rotterdams Philharmonisch Orkest Köln Rundfunkchor

Luciano Berio \_\_\_\_\_ dirigent  
Herbert Schernus \_\_\_\_\_ koordirigent

### Luciano Berio

Coro voor stemmen en instrumenten (wereldpremière  
komplete versie)

### Luciano Berio

Luciano Berio werd op 24 oktober 1925 in Oneglia (Noord-Italië) geboren. Zowel zijn vader als zijn grootvader waren kerkorganist en componist. Na elementaire muziekstudies onder leiding van zijn vader voltooide hij zijn opleiding bij Ghedini en Dallapiccola.

Van 1953 tot 1960 was hij verbonden aan de Italiaanse radio en televisie in Milaan, waar hij een studio voor muzikale fonologie opzette. Van 1957 tot 1962 redigeerde hij het tijdschrift 'Incontri Musicali' (Muzikale Ontmoetingen) en leidde hij een gelijknamige concertserie. Als compositieleraar werkte hij o.m. in Tanglewood en Dartington; van 1965 tot 1971 doceerde hij aan de Juilliard School in New York, waar hij ook een ensemble voor nieuwe muziek oprichtte. Sinds kort heeft hij de leiding van de elektro-akoestische afdeling van IRCAM, het onderzoeksinstituut van het nieuwe Centre Pompidou in Parijs. Het Rotterdams Philharmonisch Orkest speelde eerder onder Berio's leiding tijdens de Holland Festivals van 1972 en 1974, waarbij diverse van zijn composities hun wereldpremière of hun eerste uitvoering in Nederland beleefden.

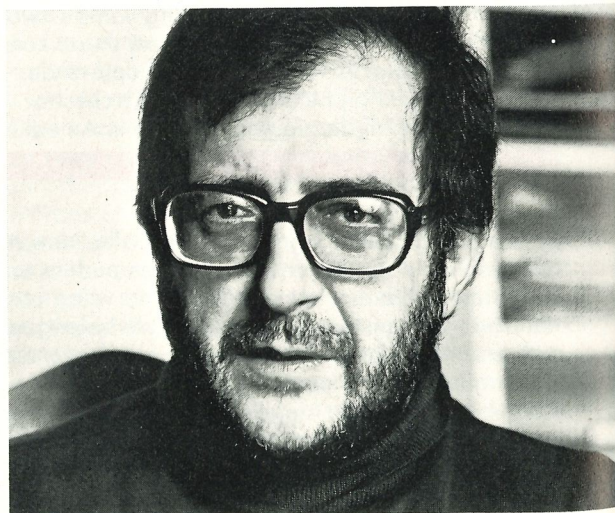
Coro, voor stemmen en instrumenten, ging op 24 oktober 1976 tijdens de Donaueschinger Musiktage in première. De afgelopen maanden heeft de componist het werk enigszins uitgebreid en in zijn definitieve gedaante beleeft het nu zijn eerste uitvoering. Ter gelegenheid van de Donaueschinger première schreef Berio onderstaande toelichting.

Coro, gecomponeerd in 1975/76 voor de West-deutscher Rundfunk te Keulen, hernieuwt het contact met het volkslied dat al aan de basis stond van *Folk Songs* (1964) en *Questo vuol dire che* (1970). In *Coro* worden echter geen echte volksliederen geciteerd noch getransformeerd (met uitzondering van Episode VI waarin een Joegoslavische melodie wordt gebruikt en Episode XVI waarin ik een melodie uit mijn *Cries of London* herneem). Veeleer worden zeer verschillende technieken en geesteshoudingen uit diverse culturen gepresenteerd en soms gecombineerd zonder enige referentie aan bepaalde liederen. Wat in *Coro* wel voortdurend wordt getransformeerd is de muzikale functie—dat wil zeggen: de uitdrukking—van deze technieken en deze geesteshoudingen. Het

gaat hier dus niet alleen om een koor van stemmen en instrumenten maar ook om een koor van diverse technieken, reikend van Lied tot liedje, van Afrikaanse heterofonieën (zoals die geanalyseerd zijn door Simha Arom) tot polyfonie.

In de vrij brede waaier van technieken die in *Coro* worden toegepast is het volkse element zeker niet het enige. Ik verklaar dit met nadruk omdat het essentieel is voor de totale structuur van het werk: een in wezen epische, verhalende structuur, bovenal opgebouwd uit afgeronde episodes die onderling vaak contrasteren. Het betreft echter geen elementaire tegenstelling, in feite keert dezelfde tekst herhaaldelijk met andere muzieken terug. Soms vereenzelvigen de stemmen zich totaal met de instrumentale articulatie terwijl de tekst zijn eigen fonetische 'versiering' creëert, soms ook schommelt de snelheid van de tekstdeclamatie onafhankelijk van het muzikale tempo. *Coro* is derhalve evenzeer een bloemlezing uit diverse manieren van 'op muziek zetten' en als zodanig een project dat bestemd is om altijd open te blijven, misschien enigszins te vergelijken met het project van een stad-van-de-geest dat op diverse niveaus wordt ontwikkeld, verschillende en op zichzelf staande dingen, feiten en personen oplevert en samenvoegt, en daarbij de kollektieve en individuele karakters laat zien, de verwantschappen en de tegenstellingen. Van de diverse niveaus in *Coro* is het harmonische het belangrijkste. Het is de basis van het werk maar tegelijkertijd ook zijn eigen omgeving, zijn landschap dat geleidelijk verandert en eigenlijk steeds waarneembaar blijft. Een landschap dat bepaalde gebeurtenissen oproept; muzikale figuren die als graffiti op de harmonische stadsmuur worden gekrast. De tekst van *Coro* ontwikkelt zich op twee verschillende maar complementaire niveaus: dat van volkselementen op de thema's liefde en arbeid en dat van Pablo Neruda ('Residencia en la tierra') dat deze liefde en arbeid in perspectief plaatst.

Luciano Berio



Luciano Berio